

Kombainerite töö tasustamisest

Tootmisvalitsuse piirkonna kolhoosides ja sovhoosides on jõudnud kätte kõige vastutusrikkam aeg — saagi kogumine.

Kiire viljakoristuse edu seisab tööde heas organiseerimises, kuid seejuures ei tohi unustada kombainerite töö tasustamise küsimust, mis tihti ei ole lahendatud õigeaegselt ja põhimõtteliselt õigesti. Majandeis on vaja tingimata selgitada igale kombainerile, missugune on tema päevaülesanne, s. t. norm ja missugune on koristatud hektari ning väljapekstud tonni hinne.

Peale selle on vaja kõigis majandeis organiseerida kombaineritevaheline sotsialistlik võistlus, panna välja preemiad. Premeerimisel on soovitatav aluseks võtta kindlaksmääratud tähtajaks koristatud hektarite arv ja väljapekstud tonne hulk, pidades silmas töö kvaliteeti ja lõigatud kõrre pikkust.

Käesoleval aastal on soovitatav maksta kombaineritele töötasu teraviljade ja heinaseemnete kogumisel kahe näitaja eest — 70% töötasust väljapekstud tonnide ja 30% koristatud hektarite eest.

Näide. Kombainer koristab vilja iselikuva kombainiga SK-3. Saagikuse juures 12—20 ts ha-lt on vahetusnorm 7-tunnilise tööpäeva korral 7,5 ha (II grupi majandite järgi). Kombaineri töö tasustamine toimub VI kategooria järgi, s. o. 6 rbl. vahetusnormi täitmise eest.

Hinnete kehtestamiseks oleksid antud juhul järgmised näitajad:

a) vahetusnorm 7,5 ha;

b) vahetuse jooksul plaaniliselt väljapekstav viljakogus

$$7,5 \text{ ha} \times 1,6 \text{ t} = 12,0 \text{ t}$$

Hinnete kehtestamisel võetakse plaaniliseks väljapeksuks saagikusega 12—20 ts/ha — 16 ts, saagikusega 20—28 ts/ha — 24 ts ja saagikusega üle 28 ts/ha — 30 ts.

Hinded, mille järgi makstakse kombaineritele töötasu, oleksid:

a) koristatud ha eest

$$\frac{6 \text{ rbl.} \times 30\%}{100 \times 7,5} = 24 \text{ kopikat}$$

b) iga väljapekstud tonni eest

$$\frac{6 \text{ rbl.} \times 70\%}{100 \times 12 \text{ t}} = 35 \text{ kopikat}$$

Näiteks koristas kombainer päeva jooksul 8,5 ha ning kogus vilja 11,9 tonni (tegelik saak hektarilt oli 1,4 t). Seega arvestati kombainerile töötasu:

a) koristatud ha eest

$$8,5 \text{ ha} \times 24 \text{ kop.} = 2 \text{ rbl. } 04 \text{ kop.}$$

b) väljapekstud vilja eest

$$11,9 \text{ t} \times 35 \text{ k.} = 4 \text{ rbl. } 16,5 \text{ k.}$$

Kokku: 6 rbl. 20,5 k.

Kui aga kombainer koristas päevas 8,5 ha ja sai nimetatud pinnalt vilja 16,15 t, siis arvutatakse temale töötasu:

a) koristatud ha eest
8,5 ha × 24 kop. = 2 rbl. 04 kop.

b) väljapekstud vilja eest

$$16,15 \text{ t} \times 35 \text{ k.} = 5 \text{ rbl. } 65,3 \text{ k.}$$

Kokku: 7 rbl. 69,3 k.

Sellest nähtub, et suurema saagi kogumisel on ka kombaineri töötasu kõrgem.

Esitatud näite põhimõtte järgi arvutatakse välja kombaineri tööhinded teravilja ja heinaseemne koristamisel ka ülejäänud kombainimarkide jaoks, kusjuures tuleb silmas pidada, et igal kombainimargil ning vastavalt majandi grupile (vt. põllumajanduslike tööde vahetusnormid ja normatiivide raamat lk. 160—162 ja 195—196) on vahetusnorm erinev.

Rakvere tootmisvalitsus soovitab ka rajooni kolhoosidel rakendada näites toodud kombainerite töö tasustamise korda, mis kehtib sovhoosides.

Ei saa õigeks pidada mõne kolhoosijuhatause talitusviisi kombainerite töö tasustamisel, kus ilmselt pakutakse üle, kuid samal ajal ei arvestata finantsmajanduslikku olukorda kohapeal. Nii sovhooside kui ka kolhooside kombainerite töötasu peaks olema võrdne, sest töö ja töötingimused on ühesugused. Sellest tulenevalt ei ole alust kõrgema töötasu kehtestamiseks, kui seda tehakse sovhoosides.

E. LAANES,
tootmisvalitsuse vanem-
ökonomist töö ja töötasu alal